

D ů v o d y:

Ani z obsahu vyrovnání, ani z původní smlouvy stran, ani z jiných okolností neplyne, že žalobce měl si původní dluh nebo splátky vyrovnací sám vybírat v bydlišti žalovaného nebo nésti útraty zaslání. Byl tedy žalovaný dle zákona povinen zaslati splátky vyrovnací žalobci na své útraty a nebezpečí. Když si poštovně srážel a o ně zaplatil méně, než činila vyrovnací splátka, nebylo zaplacení úplně a vyrovnání nebylo řádně a plně splněno. Dle Šu 57 vyr. řád. v novel. znění pozbyl proto následkem toho žalovaný výhod z vyrovnání plynoucích a musí proto celý původní dluh splatiti. Ovšem nelze vyložit ustanovení Šu 57 vyr. řádu ve znění novely v ten smysl, že by nepatrný nedoplatek na splátky vyrovnací za všech okolností musil mít v zápětí ztrátu výhod pro dlužníka plynoucích. Novelou měla dle jejího účelu býti ztrátou výhod trestána liknavost a nedbalost dlužníka, který nedbalostí dal na jevo, že výhod nezaslouží, nebo když se ukáže, že poměry nejsou takové, jak je líčil při návrhu vyrovnacím, když se k placení kvoty uvolil, že si tedy nepočínal buď poctivě nebo prozíravě a věřitelé byli zklamáni v důvěře, ve které vyrovnání odhlasovali, očekávající, že bude poctivě, v čas a plně splněno. Avšak trestati ztrátou výhod i dlužníka, — který poctivě se snažil a nesplnil jen nepatrnou částkou úplně proto, že se následkem omluvitelného omylu nebo nedopatření a t. pod. domníval, že úplně splnil, pokládá se za oprávněna srážeti si porto, — šlo by přes účel zákona a nesrovnávalo by se s jeho tendencí. Soudy nižší sice nezjišťují omylu na straně žalovaného, nezabývaly se proto touto otázkou, ale dovolací soud neshledává, že žalovaný neplnil úplně jen proto, že si omylem neb nedopatřením srážel porto. Porto při jednotlivých splátkách obnášelo 50 h, poštovní poukázka 10 h. Žalovaný však odeslal 5. března místo 27 Kč 40 h, jen 25 Kč 90 h, 5. dubna 27 Kč, 8. dubna 26 Kč, pak teprv 4. července po žalobě podané dne 20. května 139 Kč 50 h. Před podáním žaloby srážel si tedy na porto obnosy nestejně a libovolně, neuváděje ani proč si sráží, po žalobě pak splátku červnovou zaplatil až v červenci. Tento postup nelze označiti ani jako poctivé splnění vyrovnání ani omluviti neplnění jako omyl či nezaviněné nedopatření, které by se s občanskou nebo s kupeckou poctivostí v plnění smluv dalo srovnati.

Čís. 4603.

Předpis Šu 1154 b) obč. zák. ~~nav~~ztahuje se na nastoupení cvičení ve zbrani roku 1924.

(Rozh. ze dne 27. ledna 1925, Rv I 1987/24.)

Žalobce, zaměstnaný jako krejčovský pomocník v závodě žalované firmy byl dne 1. dubna 1924 povolán ku cvičení ve zbrani. Navrátil se, domáhal se na zaměstnavateli zaplacení týdenní mzdy. **P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e** uznal podle žaloby, **o d v o l a c í s o u d** žalobu zamítl.

N e j v y š š í s o u d obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

Dovolání napadá rozsudek odvolacího soudu jedině z důvodu nesprávného právního posouzení věci dle čis. 4 Šu 503 c. ř. s. a to právem. Dle Šu 1154 písm. b) obč. zák. v doslovu, jehož se mu dostalo zákonem ze dne 1. dubna 1921 čis. 155 sb. z. a n., přísluší zaměstnanci po 14denním zaměstnání nárok na mzdu nejvýše týdenní i tenkrát, když z důležité příčiny, týkající se jeho osoby, nemohl vykonávati práci nebo službu, pokud si to nepřivodil úmyslně nebo hrubou nedbalostí. Názor odvolacího soudu, že žalobci, jenž byl povolán na vojenské cvičení, nepřísluší nárok, vyplývající z ustanovení Šu 1154 písm. b) obč. zák., jelikož tento předpis výslovně nestanoví, že zaměstnanci náleží týdenní mzda také pro případ povolání k činné službě vojenské a jelikož všeobecný předpis Šu 1154 písm. b) obč. zák. byl zrušen šem 2 vládního nařízení ze dne 29. února 1924 čis. 47 sb. z. a n., jakožto předpisem zvláštním, vydaným na základě zákona zmocňovacího ze dne 15. dubna 1920 čis. 337 sb. z. a n., jest nesprávným. Předpis Šu 2 cit. vládní nař. není novým ustanovením, nýbrž jest obsažen již v Šu 4 odst. (1) vládní nař. ze dne 26. října 1921 čis. 383 sb. z. a n. a rovněž v Šu 2 vládní nař. ze dne 7. srpna 1922 čis. 209 sb. z. a n. a v Šu 2 vládní nař. ze dne 7. srpna 1923, čis. 168 sb. z. a n. o zachování služebních a pracovních poměrů po dobu cvičení ve zbrani. Š 2 vládní nař. ze dne 29. února 1924 čis. 47 sb. z. a n. stanoví sice, že za dobu, po kterou zaměstnanec pro vojenskou službu nemůže svých služebních povinností vykonávati, nepřísluší mu plat, není-li právními předpisy nebo smlouvou stanoveno jinak. Než takovým právním předpisem, kterým se zaměstnanci nastoupivšímu vojenskou službu po dobu nejvýše jednoho týdne zajišťuje plat, jest ustanovení Šu 1154 písm. b) obč. zák., jak nejvyšší soud při výkladu Šu 4 vládní nař. ze dne 28. října 1921 čis. 383 sb. z. a n. oduvodnil ve svém plenárním usnesení Sb. n. s. čis. 1861. Oba předpisy mohou vedle sebe obstáti a nestává se ustanovení Šu 2 vládní nařízení ze dne 29. února 1924 čis. 47 sb. z. a n. zbytečným a bezúčelným, jak odvolací soud mylně za to má, nýbrž tento předpis jest vykládati s omezením, jež si sám dává. Účelem jeho nemohlo zajisté býti nic jiného, než, aby byl výslovně odepřen nárok na dobu služby vojenské zaměstnanci, na nějž se vztahuje Š 1154 písm. b) obč. zák., za čas přesahující sedm dní anebo, by tím byl odepřen nárok všem zaměstnancům, na něž se uvedený předpis vůbec nevztahuje. Jde nyní jen o další otázku, možno-li v nastoupení vojenské služby (cvičení ve zbrani) spatřovati důležitou příčinu ve smyslu Šu 1154 písm. b) obč. zák., pro kterou zaměstnanec nezaviněným způsobem nemůže vykonávati službu neb práci. Ani odvolací soud o tom nepochybuje a dochází jeho názor opory v materiálních ku třetí dílčí novele obč. zák., kde u Šu 1154 písm. b) jako jedna z důležitých příčin jest jmenováno nastoupení vojenské služby. Také uvedené plenární usnesení zodpovědělo tuto otázku kladně a nevylučuje z předpisu Šu 1154 b) obč. zák. nastoupení vojenské služby mimo mobilisaci. V rozhodnutí nejvyššího soudu Sb. n. s. čis. 2698 byla vyslovena zásada, že i jinaké nastoupení vojenské služby než-li za mobilisace jest důležitým důvodem ve smyslu Šu 1154 b) obč. zák. Důvod zákonodárný, který mluví pro zaměstnancovo dobrodiní v případě mobilisace, mluví pro

něho stejně i v případě každého jiného nastoupení služby vojenské dle branného zákona. Důležitou příčinou dle tohoto Šu je vzhledem k jeho všeobecnému znění každá příhoda, zaměstnancem nezaviněná, udávší se v jeho osobě a bránící mu v dalším výkonu služby neb práce. Ježto zákon činné služby vojenské výslovně nevyloučil, jest pod všeobecný pojem důležité příčiny zahrnouti povolání k činné vojenské službě i za míru. Tento výklad odpovídá duchu zákonodárství nynější doby, zlepšiti majetkové a společenské postavení zaměstnanců.

Čís. 4604.

Domáhá-li se obec přiznání práva z důvodu, že po určitém soukromém pozemku chodil každý, jde o výkon obecného užívání, jehož přiznání nelze se domáhati pořadem práva, nýbrž toliko pořadem stolic samosprávných.

(Rozh. ze dne 27. ledna 1925, Rv I 77/25.)

Žalující obec N. domáhala se na žalované společnosti určení, že žalující přísluší ve prospěch jejích občanů právo chůze po pozemku žalované, že žalovaná jest povinna tuto služebnost chůze trpěti a svoliti, by bylo pro žalobkyni vloženo právo chůze. **O b a n i ž š í s o u d y** uznaly podle žaloby, **N e j v y š š í s o u d** zrušil rozsudky nižších soudu i s předchozím řízením jako zmatečné a odmítl žalobu pro nepřipustnost pořadu práva.

D ů v o d y:

Soud první stolice zjistil, že vlastníci sporného pozemku nechali choditi nejen občany žalující obce, nýbrž vůbec každého po žalobní pěšině až do poslední doby, že sporné právo chůze po pěšině vykonávalo se od nepaměti všeobecně, t. j. kýmkoli. Z toho vyvodil procesní soud, že občané v N. tvrdili si právo k žalobní pěšině jako v e ř e j n é. Tato místa rozsudku odporují přímo dalšímu právnímu závěru, že obec N. vykonávala tím nerušeně svými občany fakticky obsah služebnosti chůze po žalobní pěšině po čas potřebný k vydržení práva toho, a že mohou proto jen ostatní uživatelé sporné pěšiny domáhati se jejího zveřejnění pořadem samosprávných stolic, že však není pořad práva vzhledem k žalující obci vyloučen. Přes to neshledal ani odvolací soud v rozhodnutí soudu první stolice zmatečnosti podle čís. 6 Šu 477 c. ř. s., a dovodil z převzatých skutkových zjištění, že nejde o komunikaci veřejnou, ježto jeden z vlastníků pozemku vykonával vzhledem k oné cestě práva, jež nelze srovnati s pojmem veřejnosti, a že tomu nevadí ani skutečnost, že po pěšině té chodili i občané jiných obcí. Podle odvolacího soudu netvrdí žalující obec, že pěšina je veřejná, nýbrž domáhá se pouze výroku, že jejím občanům přísluší služebnost chůze po ní, což mu postačilo na potvrzení rozsudku první stolice. Z uvedeného je patrné, že oba nižší soudy zaměňují výkon cesty jako služebnosti cesty s výkonem cesty, jako obecné užívání záležejícím v užívání cesty každým, kdo má zájem na chůzi po ní. Vzaly-li však nižší soudy za prokázáno tvrzení žalující obce, že po sporné pěšině chodí a chodili nejen občané